

Roczny bilans nastrojów społecznych

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

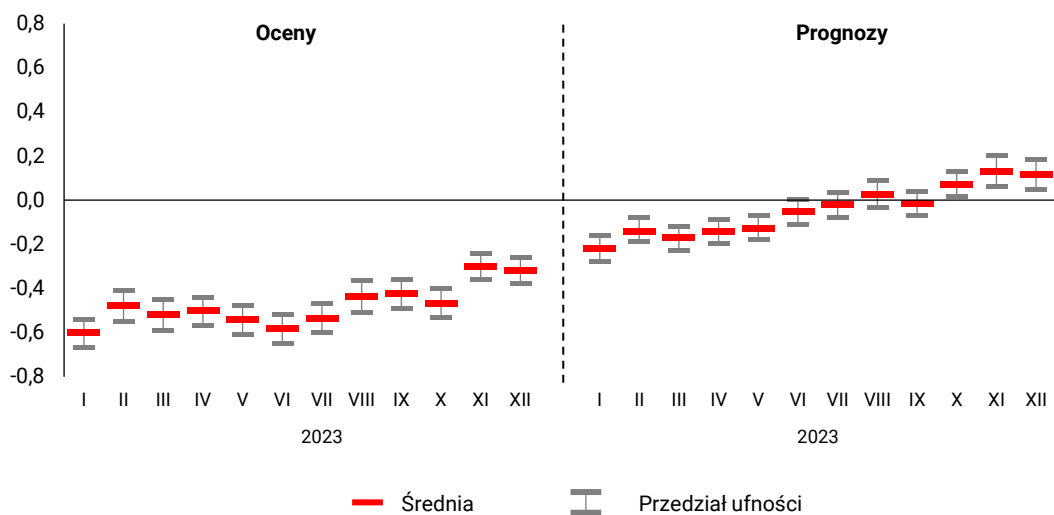
W naszych badaniach wskaźnikami nastrojów społecznych są m.in. oceny i prognozy sytuacji gospodarczej i politycznej w Polsce, a także poziomu życia respondentów i ich rodzin oraz kondycji zakładów pracy, w których pracują ankietowani. Aby syntetycznie oddać dynamikę zmian nastrojów, ich bilans roczny prezentujemy w postaci średnich ocen na pięciopunktowej skali od -2 do +2¹.

SYTUACJA POLITYCZNA

Oceny sytuacji politycznej przez cały rok pozostawały krytyczne. W pierwszym półroczu, po pewnej poprawie zarejestrowanej w lutym, średnie ocen utrzymywały się na względnie stabilnym poziomie. W drugim półroczu nastąpiła poprawa, szczególnie widoczna po październikowych wyborach parlamentarnych – co znalazło swoje odzwierciedlenie w pomiarze listopadowym.

CBOS

RYS. 1. Sytuacja polityczna w Polsce w 2023 roku

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

¹ Prezentowane dane pochodzą z badań „Aktualne problemy i wydarzenia” realizowanych od stycznia do grudnia 2023 roku.

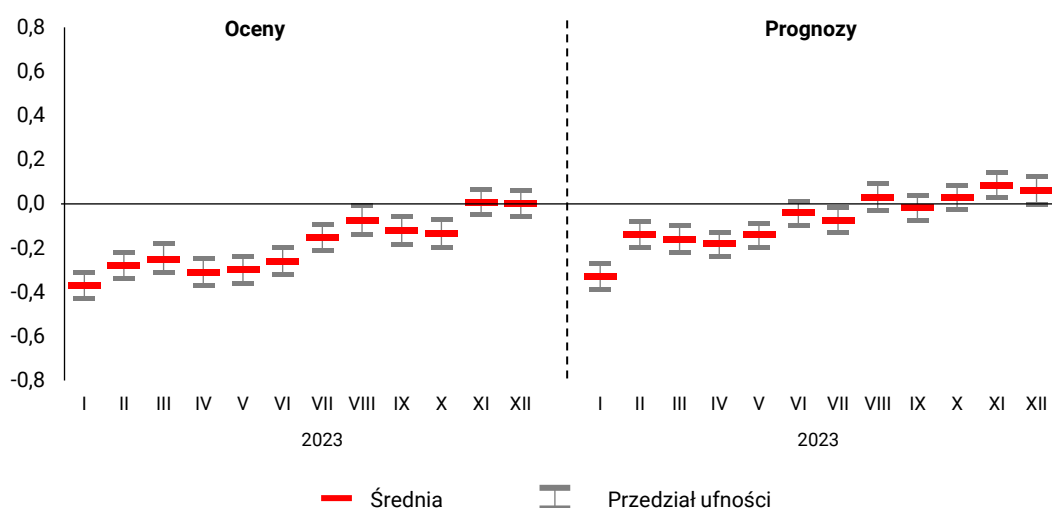
Przewidywania dotyczące sytuacji politycznej, pomimo pewnych wahań, w ciągu minionego roku generalnie stopniowo się poprawiały. W dwóch pierwszych kwartałach w prognozach pesymizm był silniej wyrażany niż optymizm, w trzecim kwartale obawy przed pogorszeniem były już równoważone nadzieją na poprawę (średnie przewidywań były bliskie zera), natomiast w ostatnim kwartale 2023 roku zaczął przeważać optymizm.

SYTUACJA GOSPODARCZA

Oceny sytuacji gospodarczej w roku 2023 mniej lub bardziej systematycznie poprawiały się, co można po części tłumaczyć zmniejszającą się w minionym roku inflacją. W lutym wskaźnik inflacji r/r osiągnął najwyższą wartość od grudnia 1996 roku – 18,4%, a w kolejnych miesiącach spadał, osiągając w grudniu – według wstępnego szacunku GUS – poziom 6,1% r/r^2 . Dość wyraźny wzrost zadowolenia z sytuacji gospodarczej zarejestrowaliśmy w listopadzie, po wyborach parlamentarnych. Pomimo tych pozytywnych zmian średnie ocen przez większość roku pozostawały ujemne, co oznacza, że Polacy, ogólnie rzecz biorąc, byli raczej niezadowoleni z kondycji gospodarki. Natomiast pod koniec roku, w dwóch ostatnich miesiącach, średnie te były bliskie zera, co oznacza, że zarówno zadowolenie, jak i niezadowolenie były wyrażane porównywalnie silnie.

CBOS

RYS. 2. Sytuacja gospodarcza w Polsce w 2023 roku

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

² Zob. dane GUS: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/szybki-szacunek-wskaznika-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-w-grudniu-2023-roku,21,18.html>

W minionym roku poprawiły się także **prognozy odnoszące się do sytuacji gospodarczej**. Szczególnie wyraźną poprawę zarejestrowaliśmy w lutym, w kolejnych miesiącach nastąpiła pewna stabilizacja, natomiast w drugim półroczu prognozy w miarę systematycznie poprawiały się osiągając wartości dodatnie. Podobnie jak w przypadku prognoz odnoszących się do sytuacji politycznej, o ile na początku roku silniej wyrażany był pesymizm, o tyle w ostatnich miesiącach roku zaczął przeważać optymizm.

SYTUACJA W ZAKŁADACH PRACY

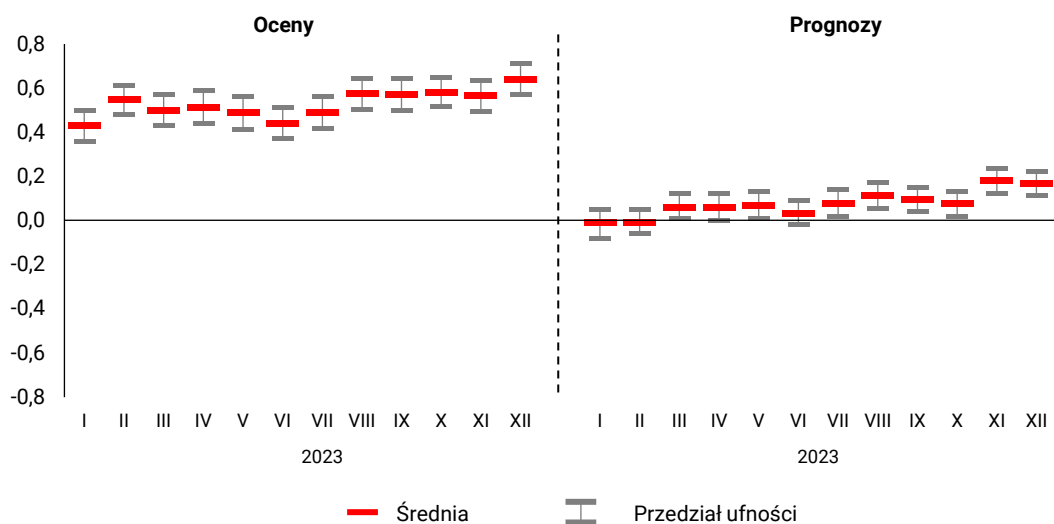
Opinie o **sytuacji w zakładach pracy** przez cały rok były jednoznacznie pozytywne. Pewną poprawę ocen zarejestrowaliśmy na początku roku – w lutym, a także w miesiącach wakacyjnych – w lipcu i sierpniu – oraz pod koniec roku, w grudniu. W pozostałych miesiącach postrzeganie kondycji zakładów pracy utrzymywało się na dosyć stabilnym poziomie.

W ciągu ostatniego roku przewidywania dotyczące **sytuacji w miejscu pracy** również poprawiły się. O ile na początku roku wskaźniki przewidywań były bliskie zera, tzn. obawy przed pogorszeniem artykułowane były porównywalnie silnie co nadzieje na poprawę, o tyle od marca zaczął przeważać optymizm, a przewaga ta po październikowych wyborach parlamentarnych stała się jeszcze bardziej widoczna.

CBOS

RYS. 3. Sytuacja w zakładach pracy respondentów w 2023 roku

ODPOWIEDZI OSÓB AKTYWNYCH ZAWODOWO*

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników i pomagających im członków rodzin oraz emerytów, rencistów, studentów i pełnoletnich uczniów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

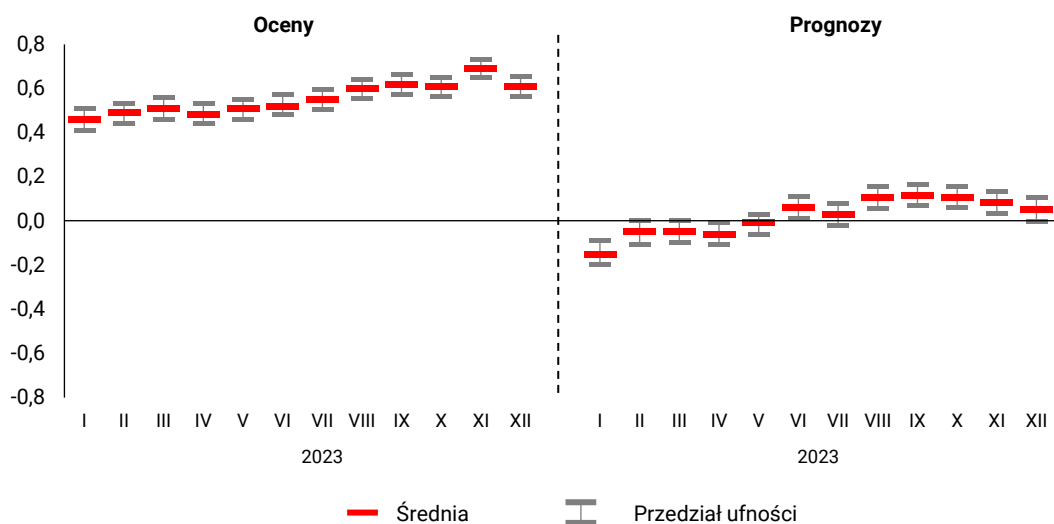
POZIOM ŻYCIA

Oceny **poziomu życia respondentów i ich rodzin**, podobnie jak sytuacji w zakładach pracy, przez cały rok były pozytywne i generalnie przez większość roku z miesiąca na miesiąc nieznacznie się poprawiały. Wyraźny wzrost zadowolenia zarejestrowaliśmy w listopadzie, po wyborach parlamentarnych, natomiast w grudniu nastąpiła pewna korekta tej poprawy.

W ciągu ostatniego roku poprawiły się również **przewidywania dotyczące poziomu życia respondentów i ich rodzin** w ciągu najbliższego roku. Do maja średnie prognoz kształtowały się nieco poniżej zera, co oznacza, że obawy przed pogorszeniem pozostawały nieznacznie silniejsze niż nadzieje na poprawę, natomiast od czerwca były już dodatnie, co świadczy o przewadze optymizmu.

CBOS

RYS. 4. Poziom życia respondentów i ich rodzin w 2023 roku

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

W roku 2023 nastąpiła poprawa nastrojów społecznych, najbardziej widoczna w ocenach i przewidywaniach dotyczących sytuacji gospodarczej i politycznej. Stosunkowo mniejsze zmiany *in plus* dotyczą ocen i prognoz odnoszących się do kondycji zakładów pracy oraz poziomu życia respondentów i ich rodzin.

W przypadku postrzegania sfery publicznej, tj. sytuacji politycznej i gospodarczej, zarówno w wymiarze ocen, jak i przewidywań – dość wyraźną poprawę zarejestrowaliśmy po październikowych wyborach parlamentarnych. Spore zmiany w postrzeganiu sytuacji gospodarczej można prawdopodobnie wiązać ze spadającą w minionym roku inflacją, która – jak wynika z naszych badań –

w dużym stopniu koncentrowała uwagę Polaków, stając się głównym tematem rozmów³, a której silne odczuwanie deklarowała zdecydowana większość badanych⁴.

Miniony rok przyniósł jakościową zmianę w prognozach we wszystkich analizowanych obszarach. O ile jeszcze na początku roku w mniejszym lub większym stopniu silniejsze były obawy przed pogorszeniem niż nadzieje na poprawę, o tyle pod koniec roku w patrzeniu w przyszłość optymizm zaczął przeważać nad pesymizmem.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka

³ Zob. CBOS flash „O czym się mówi”, listopad 2023 (oprac. M. Feliksiak).

⁴ Zob. komunikat CBOS „Oczekiwania inflacyjne w październiku”, październik 2023 (oprac. M. Omyła-Rudzka).